

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Andrzej Siuchniński

Protokolant Klaudia Binienda

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Marka Zajkowskiego,

w sprawie **H. M.**

oskarżonej z art. 216 § 1 k.k. w zb. z art. 212 § 1 k.k. i in.,

oraz **A. M.** oskarżonego z art. 217 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 września 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 17 października 2022 r., sygn. akt II K 423/21,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięcia
o kosztach procesu (pkt V) i w tym zakresie przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

W sprawie z oskarżenia prywatnego wniesionego przez T. A. i J. A., Sąd Rejonowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 17 października 2022 r., sygn. II K 423/21, uniewinnił H. M. i A. M. od części z zarzucanych im czynów, zaś co do pozostałych zarzucanych im prywatnym aktem oskarżenia czynów, na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. umorzył postępowanie. W punkcie V wyroku orzekł, że na podstawie art. 632 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k. koszty procesu ponoszą oskarżyciele prywatni J. A. w 1/8 części i T. A. w 7/8 części. Wyrok ten uprawomocnił się z dniem 28 grudnia 2022 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, postanowieniem z dnia 2 marca 2023 r. zasądził od oskarżyciela prywatnego J. A. na rzecz oskarżonych kwoty po 162 zł, a od T. A. po 1 134 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, co do których orzeczono w punkcie V cytowanego wyroku. Postanowienie to utrzymane zostało w mocy przez Sąd Okręgowy w Olsztynie w dniu 17 kwietnia 2023 r., sygn. VII Kz 170/23.

Prokurator Generalny na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł kasację od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 17 października 2022 r., sygn. II K 423/21, w zakresie rozstrzygnięć o kosztach procesu (pkt V) na niekorzyść oskarżonych H. M. i A. M. Prokurator Generalny zarzucił wyrokowi rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 629 k.p.k. w zw. z art. 628 pkt 1 k.p.k., poprzez ich niezastosowanie i zasądzenie, na podstawie art. 632 pkt 1 k.p.k., kosztów procesu w całości od oskarżycieli prywatnych, z określeniem przypadających im udziałów, odpowiadających ilościom zarzutów, w ramach których występowali oni w charakterze pokrzywdzonych (J. A. w 1/8 części, zaś T. A. w 7/8 części), w sytuacji umorzenia, na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., postępowania prowadzonego z oskarżenia prywatnego przeciwko H. M. o 3 z 6 zarzucanych jej czynów, zaś w odniesieniu do oskarżonego A. M. o 1 z 2 zarzucanych mu czynów, podczas gdy zgodnie z treścią powołanego przepisu art. 629 k.p.k., w sprawach z oskarżenia prywatnego, które zostały umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., to na rzecz oskarżyciela prywatnego zasądza się poniesione przez niego wydatki oraz koszty procesu.

Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest w pełni zasadna. Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie rozstrzygnął o kosztach procesu tak, jakby oskarżeni zostali w pełni uniewinnieni od popełnienia zarzucanych im czynów. Wynika to z przepisów art. 632 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 633 k.p.k., przytoczonych w treści punktu V części dyspozytywnej zaskarżonego kasacją wyroku (a także w treści uzasadnienia w pkt 7). Treść wskazanego w wyroku art. 632 k.p.k. rozpoczyna się od słów „jeżeli ustawa nie stanowi inaczej...”. Odmienna zaś regulacja dotycząca kosztów w sprawach z oskarżenia prywatnego obowiązuje w sytuacji umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. Takie natomiast rozstrzygnięcie zawarte zostało w punktach I i III części dyspozytywnej wyroku, odpowiednio w odniesieniu do H. M. i A. M.

Art. 629 k.p.k. stanowi między innymi, że w sprawach z oskarżenia prywatnego, w razie umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. stosuje się odpowiednio przepis art. 628 k.p.k. Ten wyjątkowy w swym charakterze przepis mówi w punkcie 1 natomiast, że od skazanego w sprawach z oskarżenia prywatnego sąd zasądza na rzecz oskarżyciela prywatnego poniesione przez niego koszty procesu. Tak więc, ustawodawca przesądził, że w sprawach z oskarżenia prywatnego, w razie umorzenia postępowania z powodu znikomego stopnia społecznej szkodliwości czynu, koszty poniesione przez oskarżyciela prywatnego powinny być mu zwrócone przez oskarżonego.

Sąd Rejonowy pominął przepis art. 629 k.p.k. w toku orzekania, dopuszczając się tym samym rażącego naruszenia prawa, które wprost miało istotny wpływ na treść wyroku. Z tego powodu konieczne było uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach. Uchylenie to skasuje jednocześnie postanowienie o ustaleniu kosztów z dnia 2 marca 2023 r. Podczas ponownego rozpoznania sprawy Sąd wziąć powinien

pod uwagę specyfikę regulacji dotyczących kosztów w sprawach z oskarżenia prywatnego, uwzględniając przy tym reguły dotyczące zwrotu uiszczonej przez oskarżyciela prywatnego zryczałtowanej równowartości wydatków (zob. art. 622 k.p.k.) oraz odwołując się do zasad słuszności, o których mowa w treści art. 633 k.p.k.

KR

[ms]